

מסורת הש"ס

דורידא. שמרים: ומאולר. אם הביאו מן האולר מכלי העשו לקיום: **מסרא סרי.** מסריה כשמהשין אותו: של אדריינוס קיסר. כשיולא בגייסות מוליכן עמו: כפולה שלא נעבדה. והיה כל כהה קיים והוליתו ביין זה ונעשה חוק: גולפי. כלי חרס: חיווי. חדשים דמילי: ודרו כהדיהו. נושאין עמיהן: סרו להו. שורין אותן במים: ראשון שלנו. יין משוכה שלנו: אינו אלא כשלישי שלנו. כשהוא שרוי ג' פעמים במים היו המים השלישיים משוכחין כיון שלנו: ע"י ד"א. ישראל רוצה בקיומו של יין נסך ולא בשכילו אלא כשכילו חרס ולסמיה: כדדוריס. לגיין קטנים: רוקבאות. מרגומה של חממ"ו רוקבא והן של עור: בן גודא: שטיחין. כשטיח"ש. והא הכא גבי שטיחין (ו) דליו רוצה בקיומו של יין וקמני אסור: ויעלנו. לשטיח מעל החמור: ויפטרנו כנודו. וימן יינו של עובד כוכבים טעם ציינו של ישראל: גודע לחוד וגודא לחוד. לזה לא הודה ולזה הודה אחרי כן: שקרע שנו כנגד הלז. שכן דרך עובד כוכבים להוליא דרך אותו קרע הלז של שור ממחים: וקדור. קדור כנקב עגול: יש עליו קורט דס. גלדי בלע"ו קרושט"א: אסור. כידוע שמחיים נקרע:

הגהות הב"ח

- (א) גמ' ומ"ש קנקנים אלא אמר רבא:
- (ב) רש"י ד"ה שטיחין דרוצה בקיומו של יין ע"י ד"א וקתני דלסור כלי ותיבת דלסור ממק:
- (ג) רש"י ד"ה והא וכו' אפילו ידוע שמתן עובד כוכבים לחובין יין כלי ותיבת כהה ממק:
- (ד) בא"ד וה"ל למחן דלסור כלי ותיבת אפילו ממק: (ו) בא"ד כ"ש שהיה לו באסור:

לעזי רש"י

בשטיל"ש. אופכים. קרושט"א. גלד (בעור, אחרי פצע).

מוסף רש"י

כל שקרוע כנגד הלז. שנקטין כנגד קרע עגול ודקן אותו נקב הוליא לאמורין והקניסו לענות כוכבים ומקניסו עכו"ם אסור כהנה (תמורה כח).

רבינו חננאל

חלא דשיכרא דארמאי אסור דמעריב ביה דורידא דין נסך אמר רב אשי מאוצר שרי דאם איתא דעריב בהו מיסרא הו סרי: ירוש' חלא איתתא הות רחמה למעבד מצוותא ובעלה הו סני למעבד מצוותא אהא מסכן ויהבת קומי ואכל ארנישת כבעלה אטמיהת בעילית' תבת קומי בעלה ואכל ודמן ליה אכל חזירא אכל מההוא תבשילא איתער בעלה בעא למיכל מההוא תבשילא טעמיה חזירא שרי ההוא דבעיליתא צווח ליה לא תיחל ואינו אסור משום ייחוד דתיב כי נאפו ודם בדיהם מרגו דלא חשד ברם לא חשד בניאוף: וחרש הדרינו. הדרינוס קיסר נטע גנים בקרקע בתולה שלא נעבדה מעולם עברה ונטעה ורמא לההוא חמרא בגולפי חזירי דמייצי לחמרא כמו סגור ותיב לחו בחספי ורדי לחו בהדיהו וכל היכא דמטי תרו ליה מהנהו חרשי ושתו אוהו היין היוצא מאותן החורסין והוא חזק. השלישי שלהן פ"י ששרה אותן במים פפע ופעמים ושתה ועוד בפעם השלישית יינו חזק

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לב.

עין משפט
נר מצוה

פא א ב מ"י פ"י מהל' מחללות אסורות הל' כה סמג (עשין מח) י"ל לאין קמת' טו"ש ע"י סימן קק ספק ד: **פא ג** (מ"י שס סמג סט) טור ש"ע י"ד סימן קק ספק יג: **צ ד** (מ"י שס סמג סט) קק ספק יג: (*טור ש"ע י"ד סימן קל ספק א): **ז** (מ"י שס סמג סט) *ליתא טור ש"ע גס כסימן קק ספק יג כשנתן חמסין שגללו יין וכו' לא חסר כלל מדין למחוק כהן כרעי המטה ו"ע שהסמטה וז'

רבינו חננאל (הנושר)

מן הינות שלנו. מהו לסמוך באותם החורסין שכבר שרו במים אותן ולא נשאר (א) בהן כלל יין כרעי המטה רוצה בקיומו של יין של עובדי כוכבים על ידי דבר אחר הוא והוא החרש שרי אותו החרש כעשוי או אורי רבי יוחנן ר"ל אלעזר דה אסור וחד שרי: מיתבי הדרדורין פ"י הביית של עץ והרקבאות תרגום של חמת מים רקבא דמאי של עובדי כוכבים ויין ישראל כנס באלו הדרדורין והרקבאות אסור בשתייה ומותר בהנאה העיד ששוקן בן גודא לפני בנו של רבן גמליאל ששתה ממנו בכעו וחד הודו לו נודות של עובדי כוכבים והכא ליכא לשנויי שמה יצקע וילך ויתפרנו כו' דקסם קנקנים הם של חרס ואינם ראויים למכור ואין לומר דס"ל כרצונן דמתיירס דע"כ לא שרו אלא קנקנים משום דלא חוו ליון הכנס כהם אכל חרס הדרינוס דחוי לשירותו במים אפי' רצון אסרי וי"ל דאסורים ואיסורין אסור הגאה לא קאי אקנקנים אלא איין הכנס כהם

הא"י חלא דשיכרא דארמאי אסור ב'. הלכך נרין ליהרר בשכר דבש שקורין מ"י"ט לצדוק אס מטיילין זו שמרי יין להעמיד מהר כי יש מקומות שעושין כן ואז ודאי הוא אסור: **וּמֵאֲוָצֵר שְׂרִי** דמסרא קא סרי. הלכך נראה דמותר לקנות כל מיני משקה מן העובדי כוכבים כגון יין תפוחים ומי תותים וכלכל שיראחו הישראל מושך מן החצית ואפילו דמיהן יקרים יותר מן היין דודאי לא עירבו יין צמח החצית דמסרא קא סרי אבל אם לא ראהו מושך מן החצית או הדגדג מתחלק במשקה היקר מן היין יאסור שמה עירב זו יין להשכר ולהריוס אבל אם היין יקר אין לחוש שמה עירב זו יין להכשיל כדלמרינן לקמן (דף נ"ד): קיסמא דמוריסיסא כלומא קיסמא דחמרא כחרצנה לומי והא דמתיב בתוספתא יין תפוחים מן האולר מותר היה נמכר בשוק אסור מפני שמוציין פירוש מערבין זו יין היינו דוקא במקום שהוא בזול ואין לאסור מנעם שמימינן המשקה חצית שהיה זו יין נסך דהא אמרינן לקמן דשרי לחרמי ציה" (תמלה) ושיכרא: **וְהָא חֲבָא** דרוצה בקיומו ע"י ד"א וקתני דאסור. חימה אדמותיב מצרימא לומיב ממתימין דתנן נודות העובדי כוכבים וקנקניהם ויין של ישראל כנס בהם אסורים ואיסורין אסור הגאה דברי ר"מ והא ודאי דרוצה בקיומו על ידי ד"א הוא אלא משום יין הנכלל בהם כלל וקאמר ר"מ דאסורים כהנה הקנקנים אף למכרן לעובדי כוכבים והכא ליכא לשנויי שמה יצקע וילך ויתפרנו כו' דקסם קנקנים הם של חרס ואינם ראויים למכור ואין לומר דס"ל כרצונן דמתיירס דע"כ לא שרו אלא קנקנים משום דלא חוו ליון הכנס כהם אכל חרס הדרינוס דחוי לשירותו במים אפי' רצון אסרי וי"ל דאסורים ואיסורין אסור הגאה לא קאי אקנקנים אלא איין הכנס כהם

ואסורין נקטת קאי איינות נודות וקנקנים תדע מדמקשה לקמן (דף נ"ה): גבי כבשים דלמר רבי יוחנן אפילו ידוע שמתן (א) בהם עובד כוכבים לתוכו יין או חומץ מותר ופרקי מ"ש ממוריסיס לרבי מאיר דאסור כהנה ומשני התם ידע ממשן הכא לא ידע ממשן ואי קנקנים אסר רבי מאיר ליפרוך מ"ש מקנקנים דלא ידע ממשן ואסר רבי מאיר כהנה אלא ודאי קנקנים לר"מ נמי שרי כהנה והא דקאמר אסורים לשון רבים דמשמע הנודות וקנקנים לא קאי אלא איין כהנה הנקטן אכל מצרימא פריך שפיר לפי כפרתו שהיה סוגר כמו ואית ספרים דגרסי בתר הך שנויא ולמ"ד רוצה בקיומו ע"י דבר אחר דאסור מ"ש מקנקנים דשרי דהא רוצה בקיומו ע"י ד"א הוא ומסיק התם ליכא לאיסורא צעיניה הכא אימיה לאיסורא צעיניה ולפי גירסא זו משמע דמאן דלסר לא אסר רוצה בקיומו ע"י ד"א אלא בחרס הדרינוס משום דאימיה לאיסורא צעיניה עוד יש לפרש דלעולם דרימ אסר קנקנים כהנה למכרן לעובדי כוכבים ולא תקשי לקמן להשאיר דכשנן דיש לחלק דקנקנים היינו טעמא דאסור שדרך של יין הנכלל צמח קנקנים להיות נפלט והוה כמו צעין אכל יין למוך הכבשים אינו צעין תדע דלא מקשה גבי כבשים מ"ש מיין של ישראל הכנס קנקנים דאסור כהנה לר"מ מפני יין הקנקן הנכלל זו אלא ודאי להכי אסור דכיון שגוף היין נפלט בשל ישראל הוה כמו צעין וידע ממנו אכל יין מתבטל צין הכבשין ולא ידע ממנו וצשמעמין ה"י לא מני מותיב ממתיב' דנהי דרוצה בקיומו שרי היינו כגון לסמוך כרעי המטה או לעשות שטיחין אכל למכור לעובדי כוכבים לכנס בהן יין כהנה העובד כוכבים בקיומו לצורך היין לעולם אסור דאין זה רוצה בקיומו ע"י ד"א ומתיב' נמי דאסר קנקנים לר"מ כהנה היינו דוקא למכור לעובדי כוכבים דודאי ישימו זו יין אכל להשתמש להנניע שם חפצו או לסמוך כרעי המטה לעולם אימא לך דשרי ומותיב מצרימא דאסר כהדיא לעשות שטיחין לחמור ולפי זה אין לגרום ולמאן דלסר מ"ש קנקנים דשרי דאין ענין קנקנים לרוצה בקיומו דהא מאן דשרי שרי אפילו למכור לתת לתוכו יין דמותר כהנה וא"כ היה לו להקשות אפי' למאן דשרי כהנה בקיומו ע"י ד"א מ"מ אסור להשתמש ביין א"כ מ"ש קנקנים ומיהו יש לישב הגירסא וה"פ (ה) אפילו למאן דלסר כל כך בחרס הדרינוס אפילו כרעי המטה כ"ש שהיה (ה) לאסור קנקנים כהנה לגמרי ומ"ש קנקנים דשרי רצון אף להכניס זו יין של ישראל להיות מותר כהנה ומסיק התם לימיה לאיסורא צעיניה ולכן מותר כהנה אכל חרס הדרינוס אימיה לאיסורא צעיניה לפי פירוש זה משמע דמאן דלסר אסר כל רוצה בקיומו לכל שום תשימור ופסקינן הלכא כמאן דלסר הלכך יש פוסקים דלרץ ליהרר שלא לעשות שום תשימור ככלים הכלועים חמץ בפסח משום דהוה רוצה בקיומו ע"י ד"א אכל אינו נראה לר"מ מדקאמר התם לימיה לאיסורא צעיניה וכו' משמע היכא דליכא איסורא צעיניה לא מיתסר כהנה ומכאן פסק ר"מ דקדירות הכלועות מנכר כהנה ע"י שנתבטל בהם שמומם להשים צמחן דבר יבש כגון תבואה וכן קדירות האסורות משום חמץ בפסח מותר לתת לתוכן דבר יבש אכל דבר לא: **אבל** בנו בודי ציה. ללארוע משמע דההוא רש"י דקאמר לעיל אסור לעשות שטיחין משום ר' יהושע בן קפוסאי קאמר וליה לא ס"ל א"י נמי ר"ג דהכא הוא זקנו של רבי וזנו הוא רבי חנינא בן גמליאל אחי רש"י אביו של רבינו הקדוש וכן משמע בפ"ק דנדה (דף נ"ח וס' ד"ה והא) דרבי חנינא בן גמליאל היה דודו של רבי משה קאמר התם דר"א קשיש מיניה טובא והא דלמרינן ספ"ב דטוטה (דף נ"ט): שרש"י ציה קורא על עזמו עיי עוללה לנפשי וגו' אלף ילדים היו לציט אכל ולא נשתייר מהם אלא אחי כהן וכן אחי אכל צעמא משמע שלא היה לו שום אח זה היה רש"י ציה צוקן אביו של ר"ג דיננה שהוא זקנו של רבי: הלכה